

VÁLTOZÓ JOGSZABÁLYOK – 2025. márciusi hatálybalépéssel

I. Magyarország Alaptörvényének tizennegyedik módosításáról és ehhez kapcsolódóan a Magyarország 2025. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2024. évi LXXIV. törvény

1. Magyarország Alaptörvényének tizennegyedik módosítása

Hatálybalépés: 2025. március 1.

Az Alaptörvény módosításának lényege, hogy a bírói kinevezés alsó korhatára - az alábbi hatályba lépési időpontokkal - 35. életévre, a felső korhatára 70. életévre emelkedik fel.

Az alsó korhatárra vonatkozó rendelkezés

2025. március 1-jén lép hatályba, azzal, hogy

a módosításhoz átmeneti rendelkezések kapcsolódnak:

a módosítást már kinevezett bírókra nem kell alkalmazni,

a folyamatban lévő pályázati eljárások esetében még a módosítás előtti szabályok alkalmazandók,

ha a bírói állásra pályázó 2025. január 1-jét megelőzően igazságügyi szervnél szolgálati jogviszonyt létesített bírósági titkár vagy olyan bírósági titkár, aki 2025. január 1-jét megelőzően igazságügyi szervnél bírósági fogalmazói jogviszonyban állt, rá a módosítás előtti rendelkezéseket kell alkalmazni.

A felső korhatárra vonatkozó új rendelkezés

2026. január 1-jén lép hatályba,

lehetővé téve, hogy a bíró szolgálati jogviszonya ne csak az általános öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig, hanem sarkalatos törvényben meghatározott esetekben a bíró 70. életévének betöltéséig is fennállhasson.

2. A Magyarország 2025. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2024. évi LXXIV. törvénnyel bevezetett Bjt. módosítás

Hatálybalépés: 2025. március 1.

A törvény az Alaptörvény alsó korhatárt módosító rendelkezésére tekintettel 2025. március 1. napjától módosítja a bírókra vonatkozó sarkalatos (2/3-os szavazatarányban elfogadásra kerülő) törvényben a bíróvá válás feltételeit.

Az alsó korhatár emelése mellett az válhat bíróvá, aki – a hatályos szabályozás alapján megkívánt gyakorlaton túl – legalább két évig a bíróságon kívül joggyakorlatot folytatott.

A fenti rendelkezésekhez kapcsolódó átmeneti rendelkezések az Alaptörvény módosítással összefüggő (1. pontban írt) átmeneti szabályoknak felelnek meg.

II. A kritikus szervezetek ellenálló képességéről szóló 2024. évi LXXXIV. törvény

2024. december 20. napján a Magyar Közlönyben kihirdették a kritikus szervezetek ellenálló képességéről szóló 2024. évi LXXXIV. törvényt, mely főszabály szerint 2024. december 30. napján lépett hatályba.

A törvény 2025. március 1-i hatálybalépéssel módosítja a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvényt (Szabstv.) és a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvényt (Hketv.).

1. A Szabstv. módosítása

Hatálybalépés: 2025. március 1.

1.1. Kodifikációs pontosítás

Tekintettel arra, hogy a szabálysértési felelősséget kizáró ok meghatározása nem áll összhangban az időközben hatályba lépett, a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló 2017. évi CXXV. törvény 9. § (2) bekezdésével, ezért a Szabstv. pontosításra került: a Korm. rendelet helyett az önkormányzati rendelet lett az a jogforrás, amely közigazgatási eljárásban kiszabható bírság alkalmazását rendeli el.

1.2. A többes szabályszegésből eredő megítélés – ÚJ RENDELKEZÉS, KIEGÉSZÍTÉS

Ha a XXVII. és XXVIII. Fejezetben meghatározott szabálysértés több közlekedési szabályszegéssel valósul meg,

a szabálysértési büntetésként a pénzbírság kiszabására az általános szabályok alkalmazandóak azzal, hogy

a pénzbírság összege nem lehet kevesebb, mint a kormányrendeletben meghatározott legmagasabb kötelező mértékű pénzbírság, de nem haladhatja meg az általános szabályok szerinti pénzbírság legmagasabb összegét.

1.3. A tizennyolcadik életévét be nem töltött tanú meghallgatása a törvényes képviselő jelenlétében és kivételi köre

A korábbi részvételi lehetőség helyett a tizennyolcadik életévét be nem töltött tanú meghallgatására a törvényes képviselő jelenlétében kerül sor az alábbi kivételekkel:

ha a törvényes képviselő érdekei a tanú érdekeivel ellentétesek,

ha a törvényes képviselő a jogainak gyakorlásában akadályozva van, vagy

ha nincs törvényes képviselője, illetve nem állapítható meg, hogy ki a törvényes

képviselője.

1.4. A szabálysértés és a bűncselekmény elhatárolása kapcsán felmerült költségek viselésének kérdése – KIEGÉSZÍTÉS

A törvény előterjesztői indokolása szerint abban az esetben, ha a szabálysértési eljárás során a szakértői vélemény alapján kiderül, hogy nem szabálysértésről, hanem bűncselekményről van szó, akkor a bűncselekménnyel összefüggésben keletkezett költséget a büntetőeljárásban történő elszámolás érdekében a szabálysértési hatóság továbbítja a nyomozó hatóság részére.

A fentiekre reflektálva a Szabstv. az alábbi rendelkezésekkel egészül ki:

Az eljárás alá vont személyt a szabálysértés bizonyítása érdekében felmerült, az állam által a büntetőeljárásban előlegezett bűnügyi költségnek csak arra a részére lehet kötelezni, amely az eljárás tárgyát képező szabálysértéssel azonos cselekménnyel kapcsolatban merült fel a büntetőeljárásban.

Ha a szabálysértési eljárást azért szüntetik meg, mert a cselekmény nem szabálysértés, hanem bűncselekmény, akkor abban az esetben viseli az állam a szabálysértési költséget, ha a büntetőeljárás megindítására nem kerül sor. Erről az eljárást megszüntető határozatban kell rendelkezni.

1.5. Az ügyészség szerepe a helyszíni bírságot megállapító döntés visszavonása és módosítása vonatkozásában – KIEGÉSZÍTÉS

Kibővítésre került az ügyészség törvényességi ellenőrzésének lehetősége a helyszíni bírsággal kapcsolatban azzal, hogy minden olyan esetben kötelezővé teszi a törvénysértő helyszíni bírsággal történő visszavonását vagy módosítását az ügyészség kezdeményezésére, amelyeknél a helyszíni bírságot kiszabó szerv vagy személy hivatalból eljárva döntését visszavonhatja vagy módosíthatja.

Ha az ügyész arról tájékoztatja a bíróságot, hogy a helyszíni bírság felülvizsgálatát kezdeményezte, a bíróság az elzárásra átváltoztatást mellőzi, amelyről az ügyészt, a szabálysértési hatóságot és az elkövetőt értesíti.

1.6. Perújítás az elkövető javára - KIEGÉSZÍTÉS

Amennyiben bíróság az átváltoztató végzésében téves jogszabályi rendelkezés alkalmazása folytán vagy elírás miatt vagy számítási hiba miatt helytelenül, a jogszerűnél kisebb mértékben állapítja meg a bírság vagy közérdekű munka helyébe lépő elzárás tartamát, akkor ez a probléma kizárólag perújítással korrigálható.

Perújításnak csak az elkövető javára van helye, amely alapján a határozatot az elkövető hátrányára nem lehet megváltoztatni.

Ha a bíróság téves számolás miatt az elzárás törvényes mértéke helyett kisebb számban állapítja meg az elzárással letöltendő napok számát, a Szabstv. 128. §-ának kiegészítése alapján nem minősül a határozat elkövető terhére történő megváltoztatásának, ha a perújítás során az elzárásra átváltoztatásról szóló új végzésben a bíróság az elzárás tartamát a törvénynek megfelelően állapítja meg.

1.7. Fiatalkorú elkövető meghallgatásához kapcsolódó új szabályok, az idézés

A fiatalkorú törvényes képviselőjét, gondozóját a meghallgatásról, illetve a tárgyalásról a továbbiakban nem értesíteni, hanem idézni kell.

Ha a törvényes képviselő megjelenésének akadálya van, a gyámhatóság eseti gyámot rendel ki, akit a fiatalkorú meghallgatásának időpontjára idézni kell.

1.8. A gyámhatóság értesítése a tizennegyedik életévét betöltött kiskorú gyermekét egyedül nevelő szülővel, gyámmal szemben az egyéb büntetés helyébe lépő szabálysértési elzárás esetén – ÚJ RENDELKEZÉS

A tizennegyedik életévét betöltött kiskorú gyermekét egyedül nevelő szülővel, gyámmal szemben az egyéb büntetés helyébe lépő szabálysértési elzárás esetén a gyámhatóság értesítéséről a végrehajtást fogatosító szabálysértési hatóság gondoskodik.

1.9. Felhatalmazó rendelkezés a tanú költségtérítése szabályainak meghatározására vonatkozóan

A Szabstv. a szabálysértési eljárásban részt vevő tanú költségtérítésére vonatkozóan nem tartalmaz rendelkezést, ezért a felhatalmazó rendelkezések között szükséges a rendeleti szintű szabályozás jogalapját megteremteni.

2. A Hketv. módosítása

Hatálybalépés: 2025. március 1.

2.1. Az „életvitelszerű” tartózkodás

A módosítás folytán, akivel szemben ideiglenes megelőző távoltartást, illetve megelőző távoltartást rendeltek el, a távoltartás hatálya alatt köteles magát távol tartani a bántalmazott tartózkodására szolgáló ingatlantól, tehát a továbbiakban már nem feltétel az életvitelszerű ott tartózkodás, mely terminológia az egész Hketv.-n átvezetésre kerül.

2.2. A bántalmazó-bántalmazott lakáshasználatának rendezése

A bántalmazó-bántalmazott lakáshasználatának rendezése körében a Hketv. akként módosul, hogy ha a bántalmazó a tartózkodására szolgáló ingatlant – a használat

jogcímétől függetlenül – a bántalmazottal közösen használja, a bántalmazó nem kötelezhető a bántalmazott tartózkodására szolgáló ingatlantól való távoltartásra, ha a bántalmazott az ingatlan használatára a szívésségi lakáshasználaton kívül egyéb jogcímmel nem rendelkezik, de a bántalmazó igen, és a bántalmazott a bántalmazóval folytatott életközösségében gyermeket nem nevel.

III. A belügyi ágazatokat érintő törvények módosításáról szóló 2024. évi LXXVII. törvény

2024. december 20. napján kihirdették a belügyi ágazatokat érintő törvények módosításáról szóló 2024. évi LXXVII. törvényt, melynek 7. alcíme az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) módosítását tartalmazza.

A törvény sávosan, főszabály szerint 2024. december 30. napján lépett hatályba.

A törvény bíróságokat kiemelten érintő rendelkezései 2025. március 1. napján lépnek hatályba, melynek tárgyában – a törvényjavaslat indokolásának felhasználásával – az alábbi tájékoztató készült.

A bíróságokat kiemelten érintő rendelkezések

1. Az Eütv. módosítása – Pszichiátriai betegek jogaira vonatkozó különös szabályok kiegészítése, pszichiátriai beteg kártalanítása, mint új rendelkezés

Hatálybalépés: 2025. március 1.

A pszichiátriai betegnek kártalanítás jár,
ha önkéntes, sürgősségi vagy kötelező pszichiátriai gyógykezelés elrendelése során a szabadságát alaptalanul korlátozták, illetve elvonták.

A kártalanítás kizárólag a szabadság korlátozásának, illetve elvonásának a ténye és a tartama miatti hátrányok orvoslására szolgál.

2. Az Eütv. módosítása – Közös eljárási szabályok kiegészülése

Hatálybalépés: 2025. március 1.

2.1. Igényérvényesítés módja

A pszichiátriai betegek kártalanítási igénye – Eütv. 189. § (3) bekezdés – kizárólag kártalanítási perben, az állammal szemben érvényesíthető, fizetési meghagyásos eljárásban nem.

Az államot az igazságügyért felelős miniszter képviseli.

2.2. Igényérvényesítésre vonatkozó szabályok (határidő, igény, tájékoztatási kötelezettség, esedékesség)

A kártalanítást igénylő a kártalanítást megalapozó

önkéntes gyógykezelés esetén a bíróság az Eütv. 197. § (7) bekezdése szerinti, az intézeti gyógykezelés indokoltságát elutasító, sürgősségi gyógykezelés esetén a bíróság az Eütv. 199. § (3) bekezdése szerinti, a kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelés elrendelését elutasító, kötelező gyógykezelés esetén a bíróság 200. § (1) bekezdése szerinti, a kötelező intézeti gyógykezelés elrendelését elutasító

jogerős határozat vele történő közlésétől számított 1 éven belül érvényesítheti a kártalanítási igényét. Ha az ügyben felülvizsgálati eljárás van folyamatban, a határidő a Kúria érdemi határozatának közlésétől számít.

E határidő elmulasztása jogvesztő.

A határozat közlésével egyidejűleg tájékoztatni kell az érintettet

a kártalanítási igényének jogalapjáról,
az igény érvényesítésének határidejéről,
a határidő kezdő időpontjáról és a határidő elmulasztásának jogvesztő jellegéről.

A kártalanítási perben a szabadság alaptalan korlátozása, illetve elvonása miatt bekövetkezett

kár, illetve
nem vagyoni sérelem miatt járó kártalanítás követelhető.

Ha a kártalanítást igénylő a kártalanítási eljárás lefolytatása alatt meghal, örököse az érintett halálától számított hat hónapon belül kérheti az eljárás folytatását. E határidő elmulasztása jogvesztő.

A kártalanítási perben a kártalanítás módjára és mértékére a Polgári Törvénykönyvről szóló törvénynek a kártalanításra és a sérelemdíjra vonatkozó rendelkezéseit az Eütv.-ben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A kártalanítás az annak alapjául szolgáló határozatok jogerőre emelkedésével válik esedékessé.

A kártalanítási perben a polgári perrendtartásról szóló törvényt az Eütv. törvényben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

2.3. A keresetlevél beadása, a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság és kizárásra vonatkozó rendelkezések

A keresetlevelet a kártalanítást megalapozó határozatot hozó első fokon eljáró bíróságnál kell előterjeszteni.

A keresetlevelet a bíróság annak beérkezését követő 30 napon belül érdemi vizsgálat nélkül a gyógykezelés elrendelésére irányuló eljárás ügyirataival együtt a felperes belföldi lakóhelye, ennek hiányában a felperes belföldi tartózkodási helye, ha külföldön van, az elsőfokon eljáró, a perre hatáskörrel rendelkező törvényszéknek küldi meg.

A kártalanítási perben nem járhat el az a bíró, aki az Eütv. 189. § (3) bekezdése szerinti szabadság korlátozó, illetve elvonó önkéntes, sürgősségi vagy kötelező pszichiátriai gyógykezelés elrendelésében eljár.

2.4. Átmeneti rendelkezések

Az új rendelkezéseket 2025. március 1-jét követően meghozott, az Eütv. új 201/C. § (3) bekezdés a)–c) pontjai szerinti kártalanítást megalapozó határozatok tekintetében lehet alkalmazni.

IV. A tanúk költségtérítéséről szóló 14/2008. (VI. 27.) IRM rendelet módosításáról szóló 36/2024. (XII. 30.) IM rendelet

A bíróságon kezelt letétekről szóló 27/2003. (VII. 2.) IM rendelet módosításáról szóló 33/2024. (XII. 30.) IM rendelet

A bírósági végrehajtási ügyvitelről és pénzkezelésről szóló 1/2002. (I. 17.) IM rendelet módosításáról szóló 31/2024. (XII. 30.) IM rendelet

A bírósági igazolványokról szóló 15/1999. (XI. 10.) IM rendelet módosításáról szóló 30/2024. (XII. 30.) IM rendelet
tárgyában

2024. december 30. napján kihirdették

a tanúk költségtérítéséről szóló 14/2008. (VI. 27.) IRM rendelet módosításáról szóló 36/2024. (XII. 30.) IM rendelet,

a bíróságon kezelt letétekről szóló 27/2003. (VII. 2.) IM rendelet módosításáról szóló 33/2024. (XII. 30.) IM rendelet,

a bírósági végrehajtási ügyvitelről és pénzkezelésről szóló 1/2002. (I. 17.) IM rendelet módosításáról szóló 31/2024. (XII. 30.) IM rendelet, valamint

a bírósági igazolványokról szóló 15/1999. (XI. 10.) IM rendelet módosításáról szóló 30/2024. (XII. 30.) IM rendelet.

Az IM rendeletek 2025. március 1. napján lépnek hatályba.

Kihirdetésre került továbbá a cégjogi tárgyú, valamint a civil nyilvántartással összefüggő miniszteri rendeletek módosításáról szóló 27/2024. (XII. 30.) IM rendelet, amely sávosan, főszabály szerint 2024. december 31. napján lépett hatályba.

A 27/2024. (XII. 30.) IM rendelet 2025. március 1. napján hatályba lépő 3. alcíme az ingyenes céginformációról szóló 47/2007. (X. 20.) IRM rendeletet módosítja.

A bíróságokat kiemelten érintő rendelkezések

1. A tanúk költségtérítéséről szóló 14/2008. (VI. 27.) IRM rendelet (IRM rend.) módosításáról szóló 36/2024. (XII. 30.) IM rendelet

Hatálybalépés: 2025. március 1.

Az OBH elnökének javaslatára módosult az IRM rend. 2. § (4) bekezdése. A javaslat célja az volt, hogy megteremtse a bíróságon idézésre, tisztán elektromos meghajtású és tölthető hibrid járművekkel megjelent tanúk kérelmére felmerült útiköltségigény elbírálásának jogszabályi alapját.

A módosuló rendelkezés értelmében

az útiköltséget a tisztán elektromos meghajtású jármű, valamint a tölthető hibrid jármű esetén a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szja tv.) 3. számú melléklet „II. Igazolás nélkül, költségként elszámolható tételek” cím 4a. pontjában, valamint az Szja tv. 3. számú melléklet „II. Igazolás nélkül, költségként elszámolható tételek” cím 4. pont b) alpontjában meghatározott üzemanyag-fogyasztási normával kell kiszámolni.

Ezzel összhangban a hivatkozott jogszabályhelyből

a külön jogszabályban meghatározott üzemanyag-fogyasztási alapszabályra való visszautalás rendelkezésnél a „külön” szó elhagyásra kerül. Figyelemmel arra, hogy a módosítással maga az Szja tv. is határoz meg üzemanyag-fogyasztási normát, amelyet az elbírálásnál figyelembe kell venni a meghatározott járművek esetében.

2. A bíróságon kezelt letétekről szóló 27/2003. (VII. 2.) IM rendelet (Ler.) módosításáról szóló 33/2024. (XII. 30.) IM rendelet

Hatálybalépés: 2025. március 1.

A módosítás kiegészíti a Ler. 2. §-át új (1a) bekezdéssel a Teljesítésigazolási Szakértői Szerv (a továbbiakban: TSzSz) szakvéleményére alapított per vonatkozásában.

A módosítás értelmében

ha a TSzSz szakvéleményére alapított perben a bíróság a teljes bizonyossággal megállapíthatóan teljesített tervezési, építési és kivitelezési munkák szerződés szerinti értékének bírósági letétbe helyezését rendeli el ideiglenes intézkedés keretében, a letétbe helyezési eljárás során a Ler. teljesítési letétre vonatkozó szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy a letét kiutalása iránt csak a perben eljáró bíróság jogerős határozata alapján lehet intézkedni.

3. A bírósági végrehajtási ügyvitelről és pénzkezelésről szóló 1/2002. (I. 17.) IM rendelet (Vüsz.) módosításáról szóló 31/2024. (XII. 30.) IM rendelet

Hatálybalépés: 2025. március 1.

A módosítás értelmében

a bírósági végrehajtási ügyek (vh-lajstrom) lajstromát a törvényszéken és a járásbíróságon kell vezetni. A törvényszék elnökének rendelkezési joga kikerült a szabályozásból.

Módosul a Vüsz. bíróságok jelzőszámát tartalmazó 1. sz. melléklete.

Módosul a Vüsz. 3. sz. melléklete – a pénzkövetelés behajtására szolgáló végrehajtási lap kiállítása iránti kérelem nyomtatvány adattartalma – akként, hogy az kiegészül a követelést biztosító zálogjog ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett alzálogjogra vonatkozó nyilatkozattételi rendelkezésekkel.

4. A cégjogi tárgyú, valamint a civil nyilvántartással összefüggő miniszteri rendeletek módosításáról szóló 27/2024. (XII. 30.) IM rendelet - Az ingyenes céginformációról szóló 47/2007. (X. 20.) IRM rendelet módosítása - Ügyfél Irathozzáférési Rendszer E-cég betekintésen keresztül a cégiratok ingyenes megismerhetősége

Hatálybalépés: 2025. március 1.

A módosítás értelmében

Az Országos Bírósági Hivatal által működtetett Ügyfél Irathozzáférési Rendszer (ÜIR) E-cég betekintés szolgáltatásán keresztül ingyenesen megismerhetőek a cégiratok.

A szolgáltatáshoz való hozzáférés természetes személyek részére 24 órán belül legfeljebb 100 cégirat tekintetében biztosított.

5. A bírósági igazolványokról szóló 15/1999. (XI. 10.) IM rendelet módosításáról szóló 30/2024. (XII. 30.) IM rendelet - Országos Bírói Tanáccsal (a továbbiakban: OBT) igazságügyi alkalmazotti jogviszonyban lévő személyek részére igazságügyi alkalmazotti igazolvány

Hatálybalépés: 2025. március 1.

A módosítás értelmében

az OBT igazságügyi alkalmazotti jogviszonyban lévő személyeket igazságügyi alkalmazotti igazolvánnyal kell ellátni.

Az igazságügyi alkalmazotti igazolványt az OBT elnöke állítja ki, amely tulajdonosát az OBT épületébe történő belépésre is feljogosítja.

Az OBT elnöke által kiállított igazságügyi alkalmazotti igazolvány az IM rendelet 12. § (1) bekezdésben foglaltakon kívül e minőségének megjelölését is tartalmazza, és mindkét oldalán, annak jobb szélén felülről lefelé futó, kék színű sáv húzódik.